

ВРАТЦА ВЧЕРА

Брой 9
1 април 2008 г.

Първоаприлско изступване на архивите

СВЕТЪТ Е
ОЦЕЛЯЛ, ЗАЩОТО
СЕ Е СМЯЛ...
НА ГРЕШНОТО,
БРАНИЛ Е
ЦЕННОТО И ПАЗИ
АРХИВИТЕ ЗА ДА
РАЗЛИЧАВА
ЕДНОТО ОТ
ДРУГОТО!

Рогът на изобилието излива дребни стоки

ЗА МАЛКИТЕ РАДОСТИ ОТ ЖИВОТА

Хората имат вече пари и могат да купуват повече дребни стоки за къщи. 1963 г.

СО КРОТЦЕ СО БЛАГО И... СО МАЛЦЕ КЮТЕК

По вътрешната управа се иска да не се държат чиновници и служащи, които само си клатят краката. Такива има и когато му дойде времето ний ще ги посочим. Така също искаме персонала в общината да бъде по-експедитивен в своята си работа. Против ленивците да се вземат своевременно мерки за тяхното поправяне или ако е невъзможно да се уволяват. Дълг се налага на всеки общински съветник да донася на постоянното присъствие за опущенията на персонала и ако не се направи нищо тогава да се правят интерпелации, а не да се атакува от засада.

Б. Слатина 1926 г.

ГОЛЯМОТО РАЗЧИСТВАНЕ

Ще се удовлетвори желанието на гражданините за проверка злоупотребите в общината, което тя не може да откаже. Назначи се комисия за коренно преглеждане сметките на бившите кметове и веднъж завинаги да се приведат в известност, за да може общинското управление да представи главните отчети на бившите кметове, за което не веднъж е писано. Общинските сметки са поставени в неизвестност, защото от 1887 г. насам поради недоброто водение на същите не е имало въз-

можност тогавашните кметове да представят годишни отчети според както го изисква чл. 128 от Закона за градските общини. А така ще се открият и някои злоупотребления на бившите кметове, защото явно се говори това между

населението. Назначиха се и две вести лица Д. Бочаров - бивш околнически начальник и Антония Бърдаров, за съдействие им се дава писаря Мико Павлов. Възнаграждение ще им се определи отпосле.

Враца 1894 г.

за поставяне на
чари, ПЛЮВАЛНИ-
ЦИ и УМИВАЛНИЦИ
(които задължава новия
Законъ за Нар. Здраве) здрави и на
достъпни цени ще намерите при
Братя Младенови -- Враца
улица „Леонова“

Новите проекто-правилници на градския лекар д-р Бонов за баните и хлебарниците са търде модерни и не могат да се приложат спрямо врачанските такива, защото ще трябва тогава да се затворят съвсем и от това ще пострадат гражданите, щото не ще има хляб и нужното число бани. Трябва да се преправят правилниците според наличните бани и фурни и да се гледа на най-строга чистота, а конформитет да се избягват.

Враца 1902 г.

УЗДЪЖИНЕ НА ТЕРИТОРИИТЕН ДЪРЖАВЕН АРХИВ - ВРАЦА

LIVE OT ЕПИЦЕНТЪРА НА ИСТОРИЯТА

АРХИВНИ ГРИЖИ

От днес почвам да учителствам в това село Комарево, и заварвам училището в първобитно състояние-вратите изпирошени, прозорците подобни, лепежа по таваните отлупен и най-после, най-жалното-архивата без всякакъв порядък.

с. Комарево 1927 г.

Историята на учебното дело в селото е твърде печално и сиротно. То е в областта на забвението, защото от Освобождението до днес няма оставена нито една бележка за бита на училището, освен една оставена от майстора ковач-циганина, написал върху вратата при построяването годината - 1873.

с. Добролево

ПОЗНАТО ЗЛО - ПОЛОВИН ЗЛО

По твърдение на стари компетентни хора, заселването на с. Гложене датира още от 17 в. Първите заселници са били българи, подгонени от турското робство, те са търсили свобода и убежище в Ромъния, но пък там по това време е вилнеело чокойството, като и там робството не е било малко - поради което емигриралите се завръщали отново под тиранията на османското 560 годишно робуване.

с. Гложене 1921 г.

ДИАЛЕКТИКА

В недалечно време всичко старо ще изчезне, ще стане история.

с. Комарево 1927 г.

Актуализация и на облеклото

АКТУАЛИЗАЦИЯ

Селището ни Руска бяла датува още от турско време. Преди Освобождението то се е именувало Турска бяла, но след това в знак на признателнос се преименувало в Руска бяла. 1929 г.

Д-во „Развитие“ — КИНО

от четвъртъкъ 19. т. м. ще представи големия руски филмъ

ЦИГАНИ

съ участието на големи руски драматични артисти.

ЛИКА-ПРИЛИКА

От 2300 ж. в селото ни Лиляче има 400 вретенари, които работят лъжици, вретена и др. женски принадлежности, съкоето обикалят околията. Заради техната работа - вретенарска индустрия, наричат Лиляче - „Манчестър“. с. Лиляче 1940 г.

РАЗБИРА ЛИ СВИНИЯ ОТ КЛАДЕНЧОВА ВОДА

Има предание, че свинете от селото случайно попаднали при извора на това място, където имало много повитак и други хрести. Като намерили там свинете си, тогава и хората открили този извор и решили да се заселят край него. Така се заселило на сегашното място, близо до открития извор, селото ни.

с. Върбешница 1927 г.

Експерт опитва нов извор

ЗАПИСКИ ПО БЪЛГАРСКИТЕ ВЪСТАНИЯ

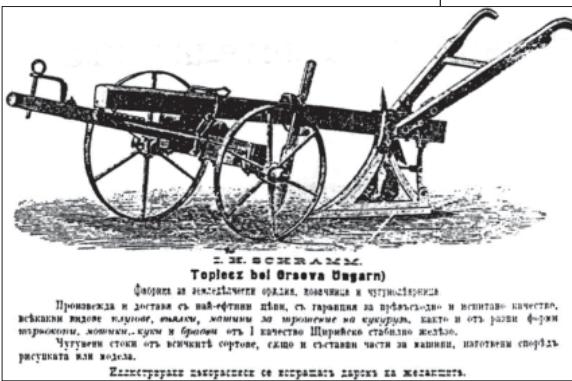
И с гайда
става

Я НАДУЙ ДЯДО КАВАЛА

Напоследък в село Бутан можем да открием нови песни за посрещането на Ботев в селото:

Пристигнал ми е Ботев капитан,
Ботев капитан у село Бутан, с
чета юнаци отбор комите,
отбор комите млади момчета.
Че ги посрещна Райо чорбаджи,
Райо чорбаджи старешината,
със кеаите от общината,
със кеаите тиа с чалмите.
Първи с чалмата бе Кольо Банов
втори с чалмата Дурак Циганин.
Куту ги виде Ботев от коня,
сабя извади заповед даде:
Първа дружина, първи комитин
пушка да дигне и да умери
и да умери тиа с чалмите.
Викнал е Райо „стой бре войводо,
тиа с чалмите са кеаите
са кеаите от общината,
тиа са си наши цигане бутански“.
Ботев от коня заповед даде,
първа дружина, първи комитин
пушка да свали, да не убива
да не убива тиа с чалмите
от тава са ни кеаите
тиа са си наши цигане бутански.

записал **Б. Николов**

НЕГОСТОЛЮБИВО СЕЛО

При големата простотия и без по-събудени селски водачи, населението е било чуждо на каквато и да било бунтовническа идея. Четата на Ботев влязла в Бутан от северозападния край на 17 май 1876 г. Некои от мъжете се изпокрили, а други излезли при четниците и с тъпо любопитство разглеждали нечаканите гости. Един от тия зяпаши - дедо Иван Гимиџията си спомня, че един едър и брадат с голями черни очи и страшен поглед четник им говорил да не стоят и зяпат, ами да тръгнат с тях да бият турските гадове.

с. Бутан 1931 г.

КРИЗА ЗА КАДРИ

В селото ни Крушовица не е имало хора, които да развиват една уживена революционна дейност за освобождението ни от турско робство. Основното занятие на жителите е било само скотовъдство и земеделие.

с. Крушовица 1924 г.

**Тясна специалистка
по земеделието**

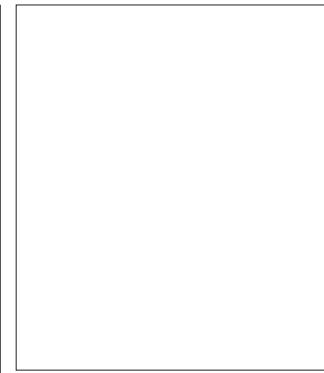
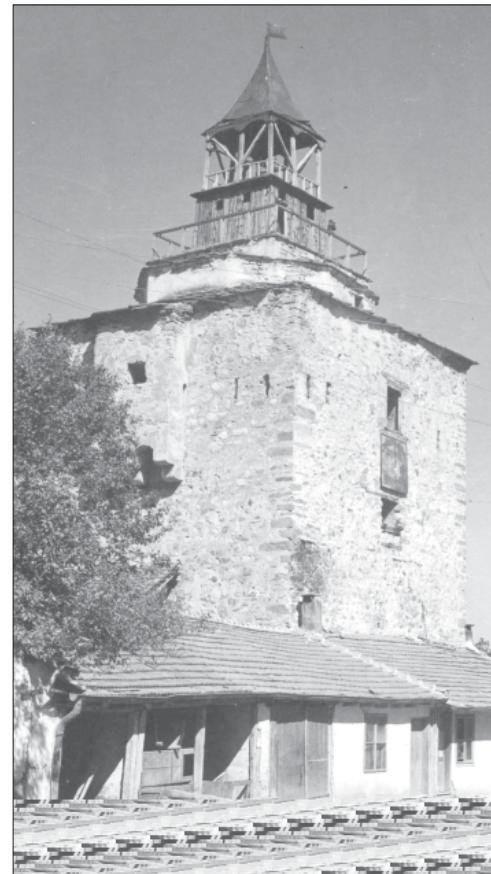
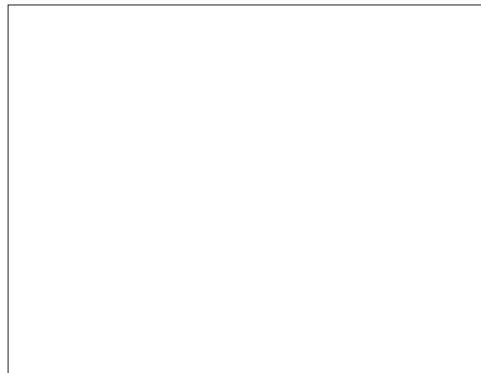
СТРАХ ЛОЗЕ ПАЗИ

Малко преди минаването на Ботевата чета през Дунава, в монастира „Св.Илия“ е организирано събрание от Ст. Заимов, на което отишли и неколко младежи от село Синьо бърдо. Въодушевението е било големо и всички са готвили пищови и коси и очаквали кой ще се яви да ги поведе. И когато чуват гърмежите около Враца малка група младежи, измъчвани от любопитство да знае какво става във Враца тръгват за там. Но когато от близкия хълм виждат страшния пушек из врачанския Балкан ги обзема страх и всички се прибират дома си.

с. Синьо бърдо 1939 г.

БРАТЯ Н. КОЛИЦЪРКОВИ
КОЛОНИАЛЕНЬ МАГАЗИНЬ
наедро и дребно
СОФИЯ
ул. „Кн. Клементина“ №15.
Телефонъ №71

СЛУЖБА ЗА ОБЩИНСКИ НУЖДИ

много дим за нищо

Кирил Динов - пом.пожарния командир направи рапорт за зачестилите случаи на запалване боклук в дворовете на гражданите. Часовите на кулата само за един ден - на 9 т.м. са вдигали 2 пъти за 1 час команда на тревога за пожар. Стана нужда да се изпраща и конник на проверка, която установи какво виновните Г. Давидов и Тасето Гладнишки, горели боклук в дворовете си в I отдел. От проверката на всички дворове там се оказа събрано боклук за горене от кукурузяк, сено и др. Предвид опасността от предаване огъня на съседни плетища и къщи, и да не се тревожи гражданството от големите пушещи и да не се вдига команда в тревога без нужда се забранява паленето на боклуци в дворовете.

Враца 1929 г.

Най-новите!
Луксозни и здрави кръгли
ЧУГУНЕНИ ПЕЧКИ
специално за пернишки кюмуръ, безъ пушекъ и миризма, 24 ЧАСОВО ГОРЕНЕ съ много по-малко КЮМУРЪ ОТЪ ЧЕТВЪРТИТИТЪ се изработватъ въ работилницата на
БРАТЯ МЛАДЕНОВИ
ул. „Леонова“ — гр. Враца
Въ същата се изработватъ и красиви лакирани подложки за всекакъв видъ печки и специални кофи за кюмуръ, дърва и пр.

ПАРЕН КАША ДУХА

След като на 10 октомври т. г. Кръстю Пастухов направи голям пожар поради непочистване на комина си, пожарния командир е направил рапорт до кмета. Ще се глобяват всички, които не са почистили комините си и предизвикват пожар или вдигнат в тревога команда на основание чл. 72 от Закона за общините. К. Пастухов вече заплати 50 лв., но за втория път глобата ще има назидателно повишение.

Враца 1921 г.

ГАСИМ ПОЖАРИ ВСЯКАКВИ

До самия купол на пожарната кула имаше пост. От тук часовоя виждаше като на длан целия град и врачанско поле. Той бдеше над града като прокажен за да забълска камбаната в потайна нощ на тревога поради пожар. Днес пожарната макар още да си служи съ стари забравени вече даже и от историята на кюрдистанското племе пожарогасителни уреди, но поради това че има хиляди уши и очи-тя е в състояние да предугади и изгаси даже пожара в главите и сърдцата на некои сантиментални граждани.

Враца 1931 г.

И ПОТРЕБЛЕНИЯ ВСЯКАКВИ

Гасим, чистим, метем, иззвозваме и др.

ПРАВИЛНИК НА ПОЖАРНА КОМАНДА Пристигна образец за изготвление един настоящ правилник по подобие напредналите общини!

1. Общинското управление определя съставът ѝ.

2. Пожарникарите се делят на машинистри и коняри, от тех има: 1 сарач, 2 тръбачи, 1 ковач, 1 на водопроводния кран, 1 на телефоний апарат.

3. Машинистрите имат работа исклучително с машините в време на пожар; от тех са т. нар. топорища - разбиват с топори за пресичане на пожара, също и избавят лица при опасност. Държат в здравост и чистота машините. От тех се наредждат часовии, за даване сигнал при пожар.

4. Конярите служат за запрегане машините и кола за канджите. Прават утренна и вечерна оборка на кониете според ветеринарните наставления.

5. Пожарния сарач прегледва и пречиства всекидневно хамутите на кониете и др. мешинени потреби, закърпя ако има скъсано.

6. Тръбача дава сигнали при отиванието и възвръщанието на командата от

пожар и предава заповедите на Командира с тръба.

7. В пожарната команда се съхраняват всичките принадлежности за погасяване на пожарите, като: коне, машини и други спомагателни пожарни инструменти.

8. Пожарният командир е началник на командата и в време на пожар сам предвожда командата.

9. След всеки пожар той представлява в управлението рапорт, кой показва причините за пожара с обстоятелствено изложение.

10. Помощника (старшия) присъства на утренна и вечерна уборка на кониете, прави проверка на пожарникарите вечерно време.

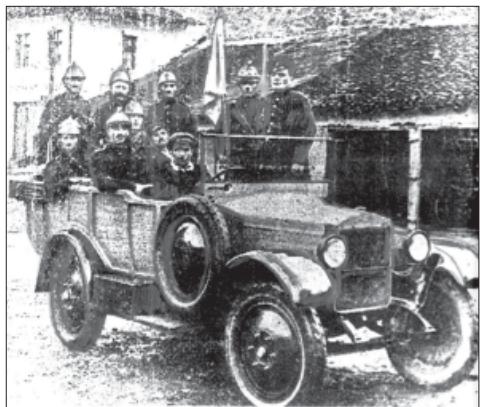
11. Като се върне команда веднага се проверява всички ли са били на пожар, формено облечени, с пожарни инструменти: секира, шапка, въже, очила, ръкавици и др.

Враца 1893 г.

Доста вълнения докараха на врачани твърде отчайните предложения на некои съветници и на кмета Калдаръмов за икономии от пожарната команда. Тя е от най-необходима нужда в града за всякакви случаи и потреби и не може лекомислено да се намалява!

Враца 1923-1926 г.

Възприе се с облекчение от врачани, че пожарникарите се оставят 16 и в новия бюджет, които ще изпълняват и службата гальотаджии. Не се възприе да се заличат 4-та

Сили за бързо реагиране

чистачи на нуждници. Така се оставиха пожарникарите но се наредиха да изпълняват и службата метачи. При нужда се предлага да се вземат и 10 арестанти в пожарната за да служат в почистването.

При това се коментираше какво-да се натоварвали и с други общински работи, а не цела година да се държали в бездействие и да чакат един пожар!

Клевета! Непростително е да се забравя, че от ред години гальотаджийте от пожарната имат и обзаност да изхвърлят сметта, калта и снега от улици, площиадите и тротоарите и дворовете на всички общински и частни здания. А иначе по щат в пожарната основно са задължени и карат при пожар буретата с вода.

Враца 1907 г.

Основано прѣзъ 1822 година

Основния каталогъ бесплатен и франко.

В. КНАУСТ

Виена II/3

Wm. KNAUST, WIEN II/3.

Ими. крал. и привил. фабрика за машини, пожарникарски инструменти и за металически стоки.

НАЙ-СТАРО СПЕЦИАЛНО АВСТРО-УНГАР. ЗАВЕДЕНИЕ

НЕ СЪМ ОТ ТЯХ...

Правилния начин за държане на добитъците

НЕРАВНА БОРБА

Свободното циркулиране на разни добитъци из града не идин път са забранява и е напомнявано на гражданиите да не се пускат на свобода конете и магаретата да се скитат по площадите и улиците в града, вследствие на което те препускат по улиците. Свободното циркулиране на добитъци из града и пристанището особено на пакосливите свине е нетърпимо. Те са изровили разни трапища по трутуарите и маазите на търговците. Стражарите напусто ревизират изпълнението на приказите, макар и устно, но и с пушката нараняват свинете. Те не можат се разбра за чудо. Свинете и магаретата са най-вредителен добитък- трошат, къртят, роват из улиците и община постоенно харчи суми за удоволствие на поменатите търговци.

Оряхово 1899 г.

РИСКОВЕ НА ПРОФЕСИЯТА

Дава се на съд Таки Младенов от Б. Слатина загдето на 11 авг. т.г. е нанесъл обида на кмета Дично Илиев при изпълнение на служебните му обязанности. Това е станало при обиколката на кмета из района на община за приглеждане пътищата общински, които некои часни лица прокарвали и правили невъзможност да се отива към нивите на Рашов геран. Поменатия Таки му е нанесъл обида като го е нарекъл „магаре, магаре, магаре и др.“ С което му е възпрепятствал на задълженията. **Б. Слатина 1919 г.**

ИВ. ЖИВОДЕРОВЪ и С-ие

София — ул. „Клементина“ 14

Складъ на въжка, конопът, тютюнови върви и всъкачки въжарски изделия.

Телефонъ № 43 — централа „Халитъ“.

Учител по музика с прилично занимание

ЧАЛГАТА КАТО ОСКЪРБЛЕНИЕ

Настоятелството напълно влезе в положение на учитела по музика при реалката Димитър Стоянов за да не се излага по-вече на унижения - свирене по свадби и други заведения. Дава му се възнаграждение според като има висше образование по музиката и пр. Сега вече ще може да образува ученическа духовна музика както му приляга.

Б. Слатина 1923 г.

Голямото недоволство на граждани и живущите в градът чиновници против наемателя на градското кахвене подигна въпроса в община. Едничкото градско кахвене трябва да служи за образец, а не свърталище на разни деморализирани певачици, свирачи и скандалъзни личности, които докачат публиката със своето поведение. Нека община добие по-малък наем, но да служи кахвенето за целта за която е построено.

Враца 1893 г.

БИРАРИЯ РЕСТОРАНТЪ „Чайка“

поднася на врачани през лътните горъщими отлична
ОБСТАНОВКА, СКАРА И

доброкачествоствени вина
през всъко време.

УРЕДЕНЬ БЮФЕТЬ И ДАНСИНГЪ.

Едно посещение ще бъде достатъчно за да се уверите

Прислуга бърза и акуратна.

От управата.

ГЛАШАТАЙ

ПО ТЕЛЕФОНА ОТЪ НАШИЯ КОРЕСПОНДЕНТ

По спора на пожарния командир с домакина нареждам: биковете и конете да стоят в кунюшната, като фалките - под сайванта на пожарната, а дребния добитък на пожарната - овци, кози, кошки и други да стоят отделно.

1920 г.

НАРЕДБИ

Командирова се пожарния командир на II пожарникарски събор в Пловдив, понеже се реши, че отиванието му е от обществен интерес, а не собствен, и каквото научи ще предаде на подчинените, макар че за знанията му по пожарното дело се плаща от общината.

Враца, 1906 г.

Натоварват се общинските пожарници да работят в свободното от длъжностите им време още и:

* за охрана на горите под надзора на горските стражари.

1894/1895 г.

* по направата на най-развалените улици за по-економично, заедно с общинските пазванти както и миналата година.

1900 г.

* да продължат изпълнение обязаностите по редовно почистване окопите край поправените улици за оттичане на водата.

1914 г.

Да се събере в пожарната команда вече определената комисия начело с пожарния командир да освидетелства общинския кон „Марко“ като злонравен и негоден за работа.

1921 г.

Отпуска 1500 лв. помощ за Вачо Митков за лечение във Вършецките бани, като пострадал при гасенето на големия пожар на 30 септ. 1923 г. Това се приема, че някои съветници го определяха за луд и пиян та отишъл срещу избухващия склад със снаряди да гаси. Обаче се изясни, че той е бил заставен с револвер от Иван Николаков.

1924 г.

Дарява пожарникарските дрешки вместо съсираните костюми на пожарникара Кръстьо Фереджански. Това станало при изпълнение на служебните обязаности при същия пожар и заслугите му при гасенето. Макар кмета Каляръмов да застъпяше, че службата е служба, а собствеността - собственост.

1924 г.

Отпуска месечна помощ от 7 лв. на вдовицата на Симеон Иванов, затиснат и умрел в битността му на пожарникар при копане чакъл за градските улици.

1913 г.

Отпуска 15 лв. на вдовицата на Мито Докев, починал от холера при изпълнение на длъжността помпаджия при пожарната, която длъжност е една от най-долните и мизерни такива.

1914 г.

НАЗНАЧЕНИЯ И УВОЛНЕНИЯ

Назначава за мл. пожарникар Ст. Данов, който се превежда на занятие в санитарното отделение за епидемията от скарлатина.

1901 г.

Уволнява се гробокопателя на общината и вместо него се привежда да изпълнява длъжността мл. пожарникар Павел Димитров.

1901 г.

Досегашната длъжност помпаджии от пожарната команда се приравнява на „чистачи - работници по нуждниците“. 1908 г.

В интерес на службата за пожарници се превеждат досегашния пазач на скотобойната Косто Томов и метача Цено Фандъков. А досегашните пожарници К. Томов и К. Ценов се привеждат в длъжност прислужник и гальотаджия.

1921 г.

Уволнява мл. пожарникар Андро Гуторански, който избегал при появяванието на пожар на 30 септ.

1923 г.

ГЛОБИ И НАКАЗАНИЯ

Гlobява жителя на с. Чирен Мито Василов да заплати дето е загубил коня си и 5 дена е хранен в пожарната.

1900 г.

Гlobява се ст.пожарникар Атанас Иванов, задето не ходи с метачите да метат площада и при проверките не намирам боклука пометен, а още по-вече разбъркан.

1920 г.

Гlobява 5 лв. Кръстьо Неков и Стоян Черний, като първий път, задето са подпалили кофтори с тухли без предизвестие в пожарната и напразно са я поставили в тревога.

1923 г.

Гlobява 500 лв. пожарния командир Христо Мишев, задето не се е грижил за редовното поливане на парка. Б.Слатина 1937 г.

ОБЯВИ И РЕКЛАМИ

THE DANUBE PLAINS REGION
Врачански Грифон

Мара Врачанка

Barrel aged. Fine dry red wine
Cabernet Sauvignon & Merlot
Vintage 2005

Produced and bottled in the skirts of the magnificent Vratsa mountain by wine cellar Griffintours-Bulgaria

АНАЛИЗАЦИЯ И ФАЛШИФИКАЦИЯ

Вече са известни резултатите от проверката в млекарницата на Глигор Костов, на ул. Лазарска в градът ни. Понеже се оплакваха много души че страдат от боление на стомаха от едение на млекото му. Пробите от подквасеното му млеко се подложиха от г-на доктора на анализа и оказа се че има смес със скорбяла. Поради кое то и се унищожи с гасъ.

Оряхово 1899 г.

НОВО! Въ новооткритата електро-
моторна Фабрика за БОЗА **НОВО!**
„ЛЕДЕНИКА“ на ул. „Василъ Кнчевъ“ — Вратца,
близо до главната улица, се точи винаги, споредъ вкуса
на клиентите първокачествена КАЙМАКЪ-БОЗА.
Пръвстоящите празници са добър случай за г. г. гражданинъ да по-
сътят фабриката ни и се увърят въ това. За въ къщи каймакъ се точи при
специални намалени цени. Евтино производство!
Съ почитание: ИОР. ПЕТРОВЪ
1—3

БЕЗ УПОЙКА

На 16 януари 1934 г. се навършват 14 години от деня, когато великия северно-американски народ отхвърли алкохолната опойка и въведе пълната забрана на спиртните напитки. Чужди силни и големи интереси провалиха този грандиозен социален опит. Забраната вече е отменена, но тя ще остане завинаги в съзнанието и сърдцата на ратниците за отрезяване на народите.

МНП нареджа тази дата да се чества в училищата и да се държат беседи от учителите на учениците. 1934 г.

НОВА СЕНЗАЦИЯ ЗА ВРАЦА ОТ 1 АПРИЛ

Досегашния наемател на градското кахвено Йончо Лалов открива питейно заведение в едничкото любимо на врачани място за разходки при „Вратцата“.

Заповядайте прочие! 1903 г.

ГРАЖДАНИ И ГРАЖДАНКИ.

За да се предпазите от хранителни отравения и заболявания, не приемайте съмнителни или явно развалени продукти.

Изисквайте хранителните продукти сирене, салам и други, да бъдат съхранявани в шкафове със стъклени витрини, а полуфабрикатите, сладкарските и другите изделия да Ви се поднасят само със щипка. Сиренето, маслото и други да се пакетират в подходящ амбалаж.

Не приемайте продуктите от нечистопътни и без бяло работно облекло работници или пък със замърсано такова.

Не купувайте хранителни продукти от заведения с лоша хигиена.

Не приемайте да Ви се сервира в нашърбени и недобре измити чаши и прибори.

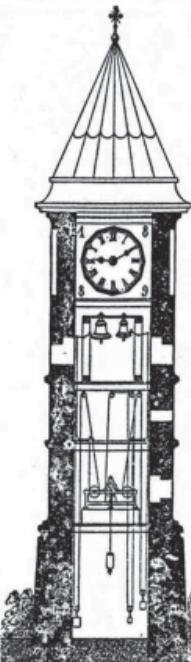
Бъдете бдителни при яденето на сладкиши приготвени с яйца!

Не допускайте да Ви се сервират стари застояли настии с помътнена глазура и вкиснат сладолед!

ГРАЖДАНИ,

При всяко констатирано от Вас сънтарно неблагополучие в хранителните заведения сигнализирайте в санепи-
станцията.

ЧАСОВНИЦИ

ЗА КУЛИ

ФАБРИКА
на
РИХ. ЛИБИНГА

FABRIK
von
RICHARD LIEBING
Wien XIII/IO Speising

Заклетия, въщи човек (екс-
перть) и оцветител при импер-
крайлов, търговско съдиище въ
Виена и при градското съдии-
ще въ участък Гитцинга. Ис-
ключително прасти най-съдиди
часовници за кули от най-
новата конструкция а именно за
чековни здания и градските
стълби, училища, фабрики, на-
лагат и други големи здания.
За черковни и общинни условия
за изпълнение съзгодини.

ВРАТЦА ВЧЕРА

Старателно изтупал архивите
ВЕСЕЛА ПЕЛОВА

Излиза
благодарение
на вестник
„ВРАЦА ДНЕС“

Top®
Design Предпечатна
подготовка
Калин МЛАДЕНОВ